

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 11 W SŁUPSKU

Logopeda - Sylwia Wysocka

PRACĘ LOGOPEDY REGULUJE:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach,
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci,
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej,
4. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela.

ZADANIA LOGOPEDY:

- ✓ Przeprowadzanie przesiewowych badań logopedycznych.
- ✓ Kwalifikowanie uczniów na terapię logopedyczną.
- ✓ Diagnostowanie uczniów.
- ✓ Tworzenie indywidualnych programów terapii logopedycznej.
- ✓ Organizacja i prowadzenie terapii logopedycznej (usuwanie wszelkich zakłóceń i zaburzeń komunikacji językowej).
- ✓ Stymulacja rozwoju mowy.
- ✓ Współpraca z wychowawcami i pedagogiem szkolnym.
- ✓ Prowadzenie odpowiedniej dokumentacji logopedycznej.

- ✓ Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z zaburzeniami mowy i z opóźnionym rozwojem mowy.
- ✓ Usprawnianie techniki czytania i pisania.
- ✓ Profilaktyka dysleksji, wczesne wykrywanie symptomów kwalifikujących dzieci do grupy ryzyka dysleksji.
- ✓ Wzmacnianie wiary uczniów we własne możliwości, rozwijanie samoakceptacji i kształtowanie pozytywnej samooceny.
- ✓ Motywowanie dzieci do podejmowania wysiłków w celu eliminowania opóźnień lub zaburzeń mowy.
- ✓ Podnoszenie świadomości językowej uczniów.
- ✓ Kulturowanie piękna języka ojczystego.

Terapia logopedyczna prowadzona jest indywidualnie lub w grupach 2-4 osobowych. W czasie zajęć obok tradycyjnych metod, wykorzystywane są również nowoczesne formy terapii multimedialnej, karty pracy opracowane według własnego pomysłu. Logopedzi dbają również o to, aby terapia nie kojarzyła się tylko ze żmudną pracą lecz była odkrywaniem prawidłowej wymowy poprzez naukę i wesołą zabawę.

Logopeda – informator dla rodziców

CZY TWOJE DZIECKO WYMAGA POMOCY LOGOPEDYCZNEJ?

Przyczyną kłopotów z nauką u dzieci są bardzo często wady wymowy. Wadliwa wymowa może odzwierciedlać się w czytaniu i w pisaniu, co obniża samoocenę dziecka i zniechęca do dalszej nauki. Dziecko rozpoczynające naukę szkolną „pisze tak, jak mówi”. Jeśli więc niewłaściwie wymawia jakąś głoskę, również niewłaściwie ją zapisuje (skoła zamiast szkoła, lowel zamiast rower).

Uczniowie z wadami wymowy stają się z czasem zastraszeni i nieśmiali, albo przeciwnie agresywni i złośliwi. Mają też problemy z nawiązaniem pozytywnych kontaktów z rówieśnikami, są narażeni na kpiny kolegów. Zaburzenia mowy mogą być różne, od drobnych nieprawidłowości w wymawianiu głosek po ciężkie wady, które utrudniają kontakt z otoczeniem. Prawidłowy rozwój mowy przebiega etapami, w których występują pewne cechy charakterystyczne dla danego wieku.

Dziecko trzyletnie

- Ma prawo nie wymawiać głosek sz, ż, cz, dż i trudnych grup spółgłoskowych.
- Głoska r może być wymawiana jako j lub l, ewentualnie ł.

- Ma prawo zmiękczać głoski s,z,c,dz, sz, ż, cz, dż.
- Może zamiast f występować ch i odwrotnie.
- Brak wyraźnych końcówek w wypowiedzianych wyrazach.

Dziecko czteroletnie

- Obserwuje się, że głoski sz, ż, cz, dż bywają jeszcze zamieniane na s, z, c, dz lub ś, ź, ć dź.
- Głoska r może być nadal zamieniana na j, l lub ł (opóźnienie pojawienia się tej głoski u dziecka nie powinno jeszcze niepokoić).
- Występuje upraszczanie grup spółgłoskowych, ale rzadsze.

Dziecko pięcioletnie

- Około 50 % dzieci nie wymawia głosek sz, ż, cz, dż, r zastępując je innymi głoskami.

Dziecko sześcioletnie

- Około 20 % dzieci nie wymawia głosek sz, ż, cz, dż, r.

Dziecko siedmioletnie

- Wymowa powinna być prawidłowa. Wszystkie głoski mówione prawidłowo, czysto, bez zniekształceń, bez zastępowania przez inne głoski.

W przypadku zaobserwowania jakichkolwiek zaburzeń u dziecka, rodzice powinni skontaktować się z logopedą, gdyż nawet nieznaczne trudności, jeśli nie są usunięte w porę, utrzymują się i stają się wadami wymowy.

WADY WYMOWY

Do najczęściej występujących wad wymowy wymagających interwencji logopedy zaliczamy te o charakterze zniekształcenia brzmienia głosek, oraz wszelkie zastępowanie głosek trudniejszych do wymówienia głoskami łatwiejszymi są to:

1. SYGMATYZM (SEPLENIENIE)

Jest to wada wymowy zwana inaczej seplenieniem, polegająca na nieprawidłowej realizacji głosek zębowych, które w zależności od miejsca artykulacji można podzielić na trzy grupy:

1. **S, Z, C, DZ** - głoski syczące
2. **SZ, Ż, CZ, DŻ** - głoski szumiące
3. **Ś, Ź, Ć, DŹ** - głoski ciszące

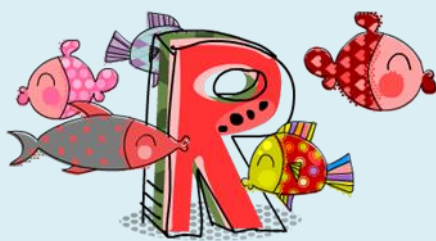
Rozróżnia się kilka podstawowych rodzajów seplenienia:

- ✓ seplenienie międzyzębowe
- ✓ seplenienie boczne
- ✓ seplenienie wargowozębowe
- ✓ sygmatyzm nosowy
- ✓ sygmatyzm gardłowy
- ✓ ostre gwizdzące s

Przyczynami seplenienia może być: nieprawidłowa budowa narządów mowy, upośledzony słuch, naśladownictwo, nieprawidłowy zgryz oraz niesprawność języka i warg.

2. ROTACYZM (RERANIE)

Wada ta zwana inaczej reraniem polega na nieprawidłowej realizacji głoski r. Przyczyną nieprawidłowej wymowy głoski r może być między innymi budowa anatomiczna języka (np. zbyt krótkie wędzidełko), obniżony poziom słuchu, słaba zdolność koncentracji uwagi na dźwiękach mowy, opóźniony rozwój ruchowy, opóźniony rozwój umysłowy i nieprawidłowe wzorce wymowy z otoczenia dziecka.

3. UBEZDŹWIĘCZNIANIE

Polega na wymawianiu głosek dźwięcznych bezdźwięcznie bez drgań więzadeł głosowych (b-p, w-f, g-k, d-t, ż-sz, z-s, ź-ś, dz-c, dź-ć). Przyczyny bezdźwięczności to: zaburzenia słuchu fonematycznego, słaba motoryka narządów artykulacyjnych- wargi i policzki są wiotkie, mała pojemność klatki piersiowej.

4. NOSOWANIE

Głoski nosowe m, mi, n, ni, ę, ą- wymawiane są jak ustne i odwrotnie- ustne z poszumem nosowym. Wyróżnia się nosowanie zamknięte, otwarte i mieszane. Przyczyną nosowania zamkniętego jest niedrożność jamy nosowo- gardłowej na skutek częstych stanów kataralnych, przerostu trzeciego migdałka lub polipów.

5. Nosowanie otwarte

Spowodowane jest wadami anatomicznymi, takimi jak rozszczepy podniebienia, wargi górnej i zniekształcenia szczęki dolnej oraz krótkie podniebienie. Nosowanie jest wadą wymowy spotykaną rzadziej, nie należy go jednak lekceważyć.

6. Wadliwa wymowa głosek - k, g

Głoski te są zastępowane głoskami t, d. Są one wynikiem nieprawidłowej pracy języka.

7. Dyslalia całkowita (bełkot)

Jest to nieprawidłowa wymowa polegająca na opuszczaniu, zastępowaniu lub deformowaniu prawie wszystkich głosek. Wymowa dzieci z tego rodzaju dyslalią jest prawie w ogóle niezrozumiała.

8. Jąkanie

Jąkanie to zaburzenie płynności, tempa i rytmu mówienia spowodowane nadmiernym napięciem mięśni oddechowych, fonacyjnych i artykulacyjnych. „Ze względu na występujące objawy wyróżniamy jąkanie: kloniczne, toniczne, jąkanie toniczne ze współruchami czyli dodatkowymi ruchami kończyn, jąkanie właściwe.

KILKA SŁÓW O TYM JAK CZYTANIE BAJEK ROZWIJA ROZUMIENIE FABUŁY PRZEZ DZIECI

Czytanie dzieciom na głos (nawet tym czytającym samodzielnie) jest jednym ze sposobów wspomagania i doskonalenia rozwoju zdolności językowych i komunikacyjnych Waszego dziecka oraz rozwijania różnych strategii myślenia. Jak się „bawić” bajką, aby rozwijać u dzieci rozumienie zawartych w niej treści? Oto propozycja zabawy w oparciu o znaną i lubianą przez dzieci bajkę „trzy świnki”

ODGRYWANIE I ZMIENIANIE FABUŁY BAJEK

- zachęćcie dzieci do odegrania bajki, tak aby stworzyły one własne dialogi w oparciu o teksty zapamiętane z książeczki
- odtwórzcie bajkę o trzech świnkach, wymyślając nowe zakończenie
- zmieńcie całkowicie bajkę - niech wilk stanie się przyjacielem świnek przychodzącym do nich z wizytą; zastanówcie się wspólnie, czy ta zmiana uczyniła bajkę ciekawszą, czy może wręcz przeciwnie? WYKORZYSTYWANIE PYTAŃ W CELU LEPSZEGO ZROZUMIENIA TEKSTU
- dowiedzcie się, jaką wiedzę Wasze dziecko zakodowało, czyli ile informacji dokładnie zapamiętało - zapytajcie:
  1. Gdzie mieszkały świnki?
  2. Z czego zbudowane były domki świnek?
  3. U której świnki wilk pojawił się najpierw?
- dopytajcie, czy dziecko zrozumiało informacje zawarte w bajce:
  1. Ile świnek straciło swoje domy przez wilka?
  2. Jak świnki zareagowały na zniszczenie ich domków? Co zrobiły?
  3. Czy trzecia świnka straciła swój dom?
- porozmawiajcie o tym, co dzieci wiedzą o świnkach i wilku, czyli jak wykorzystują informacje:
  1. Wilk chciał zdmuchnąć domy świnek. Czy mógłby się dostać do środka w inny sposób?
  2. Czy byliście kiedyś tak wystraszeni, jak dwie pierwsze świnki?
  3. Które zachowania świnek mogą występować też u ludzi i w jakich sytuacjach?
- przyjrzyjcie się kilku ciekawym wydarzeniom z bajki, czyli dokonajcie analizy informacji:
  1. Które wydarzenia byłyby możliwe w prawdziwym świecie, a które nie?
  2. Jakie wydarzenie powtarza się w bajce kilkakrotnie?

Odgrywanie bajek to bardzo dobry sposób na to, aby dzieci mogły połączyć słowa z czynnościami (zapamiętujemy aż 90% z tego, co zarówno mówimy, jak i robimy). Odgrywanie i zmienianie bajek angażuje emocje, dzięki czemu lepiej funkcjonuje pamięć dzieci, rozwija ich wyobraźnię oraz zdolności rozwiązywania problemów.

- zastanówcie się, jak zmiana jednego elementu mogłaby wpłynąć na całą historię, czyli dokonajcie syntezy informacji (połączcie informacje w nowy sposób):

3. Co by się stało, gdyby wilk był przyjacielem trzech świnek?

4. Co by się stało, gdyby trzecia świnka poradziła swoim przyjaciołom, aby także zbudowali domy z cegły?

- dowiedzcie się, co dzieci sądzą o bajce, czyli dokonajcie oceny:

1. Gdybyście mogli zostać którymś z bohaterów bajki, to kogo byście wybrali?

2. Czy uważacie, że trzecia świnka powinna wcześniej ostrzec swoich przyjaciół, że ich domki są zbyt słabe?

SKŁANIANIE DO WYSIŁKU UMYSŁOWEGO I ROZWIJANIA MYŚLENIA

- wyciągnijcie wnioski na temat kwestii, o których nie powiedziano wprost, czyli dokonajcie wnioskowania, np. zapytajcie dzieci, czy potrafią określić uczucia bohaterów na podstawie ich wyglądu na obrazkach, albo zachęćcie do przewidywania z obrazków, co się wydarzy za chwilę
- ucźcie dostrzegać schematy, czyli dokonajcie porządkowania, np. zastanówcie się według jakiego schematu zbudowana jest fabuła bajki, albo ponumerujcie kolejno wydarzenia i zastanówcie się, czy mogłyby nastąpić w innej kolejności
- zaopiniujcie, np. osądźcie, czy dwie pierwsze świnki słusznie postąpiły poświęcając swój czas na zabawę, albo zastanówcie się, w jaki inny sposób można by uniknąć problemów dwóch pierwszych świnek, albo pomyślcie, dlaczego trzecia świnka pomogła przyjaciołom
- dokonajcie porównywania, np. porównajcie z dziećmi postać wilka z bajki o „Trzech małych świnkach” i z bajki o „Czerwonym Kapturku”
- wskaźcie na związki przyczynowo - skutkowe, np. wyróżnijcie główne zdarzenia w bajce i zastanówcie się jakie elementy łączą ze sobą poszczególne zdarzenia oraz w jaki sposób zdarzenia wynikają kolejno z siebie potrenujcie przewidywanie, np. przeczytajcie bajkę do jakiegoś fragmentu i porozmawiajcie o tym, co się może wydarzyć dalej, albo zmieńcie zachowanie pierwszej świnki w sprawie budowania domu i próbujcie przewidzieć, jak ta zmiana mogłaby wpłynąć na całą historię.

